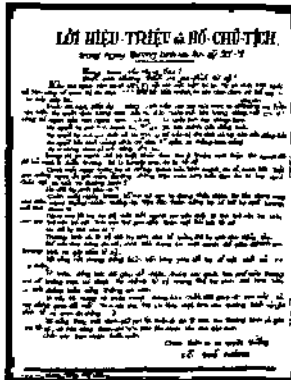

SỰ RA ĐỜI CỦA NGÀY 27/7 NGÀY CẢ DÂN TỘC ĐỀN ƠN ĐÁP NGHĨA QUA TÀI LIỆU, TƯ LIỆU LƯU TRỮ

HẠNH DUNG

Lời hiệu triệu của Hồ Chủ tịch trong ngày thương binh và tử sĩ 27/7/1947 và Khu di tích lịch sử tại Xóm Bàn Cờ, Xã Hùng Sơn, huyện Đại Từ, Thái Nguyên - Địa điểm công bố bức thư lấy ngày 27/7 là ngày Thương binh toàn quốc

“Uống nước nhớ nguồn, ăn quả nhớ người trồng cây” là truyền thống quý báu của dân tộc Việt Nam.

Tiếp nối truyền thống đầy tính nhân văn ấy, cách đây 70 năm, Nhà nước dân chủ nhân dân đầu tiên đã có nhiều chính sách, biện pháp thể hiện tinh thần “đền ơn, đáp nghĩa” với những người đã hi sinh vì dân tộc, vì Tổ quốc, nhất là sau ngày Toàn quốc kháng chiến (19/12/1946) - khi chiến tranh lan ra nhiều vùng, số người bị thương vong tăng lên, đời sống của chiến sĩ, nhất là các chiến sĩ bị thương gặp nhiều khó khăn, thiếu thốn, hàng loạt chính sách ghi ơn, đãi ngộ thương binh - tử sĩ (ngày nay gọi chung là Thương binh - liệt sĩ) được Chính phủ mà trực tiếp là Chủ tịch Hồ Chí Minh kí ban hành như: Sắc lệnh số: 84-Bis, ngày 29/5/1946 của Chủ tịch Chính phủ VNDCCH tuyên dương công trạng cho các chiến sĩ bị tử trận trong khi chiến đấu giành nền độc lập cho Tổ quốc¹; Sắc lệnh số: 20-SL, ngày 16/02/1947 của Chủ tịch Chính phủ VNDCCH đặt ra “hưu bổng thương tật” và “tiền tuất cho thân nhân tử

sĩ”². Để chỉ đạo công tác thương binh, tử sĩ trong cả nước, ngày 26/02/1947, Phòng Thương binh thuộc Chính trị Cục Quân đội quốc gia Việt Nam được thành lập và ngày 03/10/1947 với Sắc lệnh số: 101-SL, Chủ tịch Chính phủ VNDCCH thành lập Sở Thương binh Cựu binh và Ty Thương binh Cựu binh trong mỗi khu kháng chiến³,...

Để nhân dân ta có dịp bày tỏ lòng hiếu nghĩa, bác ái và tỏ lòng yêu mến thương binh, gia đình liệt sĩ, những người có công với đất nước, tháng 6/1947, Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ thị chọn một ngày trong năm làm “Ngày thương binh”.

Thực hiện chỉ thị của Người, Hội nghị trụ bị gồm đại biểu các cơ quan, ban ngành ở trung ương và địa phương đã họp ở xã Phú Minh (huyện Đại Từ, tỉnh Thái Nguyên) bàn bạc, nhất trí đề nghị lấy ngày 27/7 là Ngày Thương binh toàn quốc.

Nhân kỉ niệm 70 năm “Ngày 27/7” - Ngày được Nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa chọn là Ngày “Thương binh toàn quốc” (Ngày Thương binh - Liệt sĩ hiện nay), chúng tôi xin giới

Công bố - Khai thác phát huy giá trị tài liệu lưu trữ

thiệu các tư liệu, tài liệu liên quan đến sự kiện này.

*

1. Thư gửi Ban thường trực của Ban tổ chức “Ngày Thương binh toàn quốc”

- *Thông tin văn bản:*

Theo Hồ Chí Minh - biên niên tiểu sử, T4 (1946 – 1950), ngày 17/7/1947, Chủ tịch Hồ Chí Minh viết Thư gửi cho Ban thường trực của Ban tổ chức “Ngày Thương binh toàn quốc”, nói rõ ý nghĩa của ngày kỉ niệm và kêu gọi mọi người có hành động thiết thực giúp đỡ thương binh, nhân Ngày Thương binh Liệt sĩ đầu tiên trong cả nước (27/7/1947)⁵.

Lá thư này được công bố vào ngày

27/7/1947, tại xã Hùng Sơn, huyện Đại Từ, tỉnh Thái Nguyên trước đại diện Đảng bộ Việt Minh, Hội Phụ nữ cứu quốc, Đoàn Thanh niên cứu quốc, Nha Thông tin tuyên truyền, Chính trị Cục Quân đội Quốc gia Việt Nam, chính quyền huyện Đại Từ, bộ đội và nhân dân địa phương.

Việc công bố Bức thư của Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi Thường trực Ban tổ chức “Ngày Thương binh toàn quốc” vừa thể hiện sự trân trọng của Người với tinh thần “uống nước nhớ nguồn, ăn quả nhớ người trồng cây”, đồng thời, ghi nhận sự ra đời của “Ngày Thương binh toàn quốc”.

- *Nội dung Thư như sau:*

Thư gửi Ban thường trực của Ban Tổ chức “Ngày Thương binh toàn quốc”

Đang khi Tổ quốc lâm nguy, giang sơn, sự nghiệp, mồ mả, đền chùa, nhà thờ của tổ tiên ta bị uy hiếp, cha mẹ, anh em, vợ con, thân thích, họ hàng ta bị đe dọa. Cửa cái, ruộng nương, nhà cửa, ao vườn, làng mạc ta bị nguy ngập. Ai là người xung phong trước hết để chống cự quân thù, để giữ gìn đất nước cho chúng ta. Đó là những chiến sĩ mà nay một số thành ra thương binh.

Thương binh là những người đã hy sinh gia đình, hy sinh xương máu để bảo vệ Tổ quốc, bảo vệ đồng bào. Vì lợi ích của Tổ quốc, của đồng bào, mà các đồng chí chịu ốm yếu, què quặt.

Vì vậy Tổ quốc, đồng bào phải biết ơn, phải giúp đỡ những người con anh dũng ấy.

Trong lúc chống nạn đói kém, đồng bào ta đã từng mỗi tuần nhịn ăn một bữa để giúp các đồng bào bị đói. Bây giờ chống nạn ngoại xâm, tôi chắc đồng bào ta sẽ vui lòng vài ba tháng nhịn ăn một bữa để giúp đỡ chiến sĩ bị thương.

Ngày 27 tháng 7 là một dịp cho đồng bào ta tỏ lòng hiếu nghĩa bác ái, là tỏ ý yêu mến thương binh. Nhưng tôi e trong lúc thi hành, hăng hái thái quá, vậy tôi xin đề nghị:

1) Hôm đó các cụ già thượng thọ, các cháu bé sơ sinh, các bộ đội các mặt trận, những đồng bào đang đau yếu, thì không nên nhịn. Còn các cơ quan, các bộ đội, các trường học, các đoàn thể và toàn thể đồng bào cả nước đều nhịn ăn một bữa.

2) Đó là một việc nghĩa, mọi người tự động làm, tuyệt đối không cưỡng bức.

3) Các làng, huyện, tỉnh, khu phải thiết thực báo cáo kết quả lên Ban thường trực toàn quốc. Nơi nào 100 phần trăm nhân dân tham gia thì Ban thường trực sẽ đăng báo khen. Kết quả cũng phải tính sổ tập trung về Ban thường trực toàn quốc để phân phối cho khắp.

4) Hôm đó tuy các giới, các tổ chức đều hăng hái tham gia, đặc biệt là đoàn thể phụ nữ, thanh niên và nhi đồng cần phải ra sức tuyên truyền, giải thích và giúp việc.

Luôn luôn tin vào lòng nhường cơm, sẻ áo của đồng bào ta, tôi chắc rằng “Ngày thương binh” sẽ có kết quả mỹ mãn.

Tôi xin xung phong gửi 1 chiếc áo lót lụa của chị em phụ nữ đã biếu tôi, 1 tháng lương của tôi, 1 bữa ăn của tôi, và của các nhân viên tại Phủ Chủ tịch, cộng là một nghìn một trăm hai mươi bảy đồng (1.127đ.00).

Ngày 17 tháng 7 năm 1947

HỒ CHÍ MINH

Công bố - Khai thác phát huy giá trị tài liệu lưu trữ

2. Lời hiệu triệu của Hồ Chủ tịch trong ngày thương binh và tử sĩ 27/7

- *Thông tin tài liệu:*

Lời Hiệu triệu của Hồ Chủ tịch trong ngày

thương binh và tử sĩ 27/7 là bản viết tay. Hiện bản tài liệu gốc được lưu tại Bảo tàng Cách mạng Việt Nam (nay là Bảo tàng Quốc gia Việt Nam)⁶.

- *Nội dung văn bản:*

"Cùng toàn thể đồng bào!

Anh em thương binh và gia đình tử sĩ!

Khi nạn ngoại xâm ào ạt đến, nó đến như một trận lụt to. Nó đe dọa tràn ngập cả non sông tổ quốc. Nó đe dọa cuốn trôi tất cả tính mệnh, tài sản, chìm đắm cả bố mẹ vợ con của dân ta.

Trước cơn nguy biến ấy, số đông thanh niên yêu quý của nước ta đã dũng cảm xông ra trước mặt trận. Họ quyết đem xương máu của họ đắp thành một bức tường đồng, một con đê vững để ngăn cản nạn ngoại xâm tràn ngập tổ quốc làm hại đồng bào.

Họ quyết hy sinh tính mệnh họ, để giữ gìn tính mệnh của đồng bào.

Họ quyết hy sinh gia đình và tài sản họ để bảo vệ gia đình và tài sản của đồng bào.

Họ quyết liều chết chống địch để cho tổ quốc và đồng bào sống.

Họ là những chiến sỹ anh dũng của ta.

Trong đó có người đã bỏ một phần thân thể ở trước mặt trận. Có người đã bỏ mình ở chiến trường. Đó là thương binh, đó là tử sĩ.

Cách mấy ngày trước, họ là những thanh niên lành mạnh, vui vẻ, oanh liệt. Trải qua những ngày ăn gió nằm sương, những trận mưa bom bão đạn, họ bị tay què chân cụt, họ hóa ra thương binh?

Họ đã hy sinh cho ai?

Cách mấy ngày trước, bố mẹ vợ con họ đang nhận được tin tức, đang mong chờ đến ngày kháng chiến thắng lợi, độc lập thành công, họ sẽ trở lại quê hương, một nhà đoàn tụ.

Ngày nay bố mẹ họ đã mất một người con yêu quý. Vợ thơ trở nên hà góa, con dại trở nên bỏ cõi. Trên bàn thờ gia đình thêm một linh bài tử sĩ.

Họ đã hy sinh cho ai?

Thương binh và tử sĩ đã hy sinh cho tổ quốc, đã hy sinh cho đồng bào.

Để báo đáp công ơn đó, chính phủ đang tìm mọi cách để giúp đỡ anh em thương binh và gia đình tử sĩ.

Tôi cũng rất mong đồng bào sẵn lòng giúp đỡ họ về vật chất và về tinh thần.

Từ trước đồng bào đã giúp đỡ nhiều. Nhưng tay chân tàn phế của thương binh sẽ không mọc lại được. Và những tử sĩ không thể tái sinh. Mà lòng bác ái của đồng bào cũng không có hạn.

Vì vậy tôi mong và chắc rằng: đồng bào trước đã giúp đỡ, sau này sẽ sẵn sàng giúp đỡ mãi. Nhân dịp này tôi xin thay mặt anh em thương binh và gia đình tử sĩ cảm ơn đồng bào.

Tôi cũng thay mặt chính phủ gửi lời thân ái an ủi anh em thương binh và gia đình tử sĩ, và hứa rằng chính phủ luôn luôn tìm cách săn sóc các bạn.

Chúc các bạn được bình yên.

Chào thân ái và quyết thắng

HỒ CHÍ MINH:

Chú thích:

1. Trung tâm Lưu trữ quốc gia III, Phòng Phụ Thủ tướng, hồ sơ số 03
2. Trung tâm Lưu trữ quốc gia III, Phòng Phụ Thủ tướng, hồ sơ số 05
3. Trung tâm Lưu trữ quốc gia III, Phòng Phụ Thủ tướng, hồ sơ số 05
4. Theo Hồ Chí Minh toàn tập. Tập 5 (1947-1949), Nxb Chính trị quốc gia, Hn, 2000, xuất bản lần thứ hai, trang 412 - 413
5. Hồ Chí Minh - biên niên tiểu sử, T4 (1946 - 1950), Nxb Chính trị quốc gia, Hn, 2006
6. Bảo tàng Cách mạng Việt Nam. Số đăng ký: BTCM. $\frac{21966}{Gy 17106}$